

۱۳۹۴
۹۵۱۴/۶

به نام خداوند جان و خرد

مقاومت مدنی و سیاست قدرت تجربه کمتر بدون خشونت از گاندی تا به امروز

مهاجران
آدام، ابرقاس
تیموتی گارنر

ترجمه

دکتر حشمت‌السادات معینی‌فر

دانشیار دانشگاه تهران

عباس تاجیک

دانشجوی دکتری دانشکده حقوق و علوم سیاسی، دانشگاه تهران

شماره مسلسل ۸۶۷۶

شماره انتشار ۳۶۹۲

انتشارات دانشگاه تهران

عنوان و نام پدیدآور : مقاومت مدنی و سیاست قدرت: تجربه کنش بدون خشونت از گاندی تا به امروز / ویراستاران آدام رابرتس، تیموتی گارتن اش؛ مترجمان حشمت السادات معینی فر، عباس تاجیک.
تهران: دانشگاه تهران، مؤسسه انتشارات، ۱۳۹۴.
: د، ۳۸۱ ص.
انتشارات دانشگاه تهران؛ شماره انتشار ۳۶۹۲.
978-964-03-6848-0 : شابک
وضعیت فهرست نویسی : فیا.
پاداشت : عنوان اصلی: Civil Resistance and Power Politics: the Experience of Non-violent Action from Gandhi to the Present, 2009.

موضوع : مقاومت مدنی -- نمونه پژوهی
موضوع : نافرمانی مدنی -- نمونه پژوهی
موضوع : عدم خشونت -- نمونه پژوهی
شناسه افزوده : رابرتس، آدام، ۱۹۴۰ - م.، ویراستار
Roberts, Adam
شناسه افزوده : گارتن اش، تیموتی، ۱۹۵۵ - م.، ویراستار
Garton Ash, Timothy
شناسه افزوده : حشمت السادات، ۱۳۳۹ - مترجم.
شناسه افزوده : تاجیک، عباس، ۱۳۶۱ - مترجم.
شناسه افزوده : دانشگاه تهران، مؤسسه انتشارات
رده بندی کنگره : JC ۳۲۰۰۳ م ۷ ۱۳۹۵ :
رده بندی دیویی : ۳۲۰/۴ :
شماره کتابشناسی ملی : ۸۲۸۱۹ :

این کتاب مشمول قانون حمایت از حقوق مؤلفان و مصنفان است. تکثیر کتاب به هر روش اعم از فتوکپی، ریسوگرافی، تهیه فایل های pdf، لوح فشرده، بازنویسی در وبلاگ ها، سایت ها، مجله ها و کتاب، بدون اجازه کتبی ناشر مجاز نیست و موجب پیگرد قانونی می باشد.

عنوان: مقاومت مدنی و سیاست قدرت: تجربه کنش بدون خشونت از گاندی تا به امروز

ویراستاران: آدام رابرتس - تیموتی گارتن اش

ترجمه: دکتر حشمت السادات معینی فر - عباس تاجیک

ویرایش ادبی: فرشاد رضوان

نوبت چاپ: اول

تاریخ انتشار: ۱۳۹۵

شمارگان: ۵۰۰ نسخه

ناشر: مؤسسه انتشارات دانشگاه تهران

چاپ و صحافی: مؤسسه انتشارات دانشگاه تهران

«مسئولیت صحت مطالب کتاب با مترجمان است»

«کلیه حقوق برای ناشر محفوظ است»

بها: ۲۴۰۰۰ ریال

خیابان کارگر شمالی - خیابان شهید فرشی مقدم - مؤسسه انتشارات دانشگاه تهران

پست الکترونیک: press@ut.ac.ir - تارنما: <http://press.ut.ac.ir>

بخش و فروش: تلفکس ۸۸۳۳۸۷۱۲

ISBN: 978-964-03-6848-0

9 789640 368480

فهرست مطالب

ج		قدمه مترجمان
خ		روش های اولیه
۱		قدمه: آدام رابرتس
۲۳		قدرت مردم و اعتراض، ادبیات مقاومت مدنی در متن تاریخ: آپریل کارتر
۳۹		فاندی و مقاومت مدنی در هند، ۴۷-۱۹۱۷، مسائل کلیدی: جودیت براون
۵۳		جنبش حقوق مدنی ایالات متحده، قدرت از پایین و بالا ۷۰-۱۹۴۵: داگ مک آدام
۶۹		ترتیب مقابل کنش خشونت آمیز و غیر خشونت آمیز در ایرلند شمالی (۷۲-۱۹۶۷): ریچارد انگلیش
		یالکتیک امپراطوری، رهبران شروری: حالش مقاومت مدنی در اروپای شرقی-مرکزی ۹۱-۱۹۶۸: مارک
۸۵		کرامر
۱۰۵		مقاومت مدنی در چکسلواکی، از تهاجم سوری تا انقلاب مخملی ۱۹۸۹-۱۹۶۸: کایران ویلیامز
۱۲۱		به سوی انقلابی خود محدود ساز، لهستان ۱۹۷۰-۱۹۹۱: آلکساندر اسمولار
۱۳۷		پرتغال، انقلاب میخک ها ۷۵-۱۹۷۴: کنت مکسرن
۱۵۵		اعتراض های جمعی در انقلاب ایران ۱۹۷۹-۱۹۷۷: پروا ابراهامیان
۱۷۱		قدرت مردم در فیلیپین ۸۶-۱۹۸۳: آمادو مندوزا
		سیسج جمعی سیاسی بر علیه حکومت استبدادی، شیلی در زمان حکومت پینوشه ۸۸-۱۹۸۳: کارلوس
۱۸۷		هیونیوس
		کنش متقابل اقدام خشونت آمیز و غیر خشونت آمیز در جنبش علیه آپارتاید در آفریقای جنوبی ۹۴-۱۹۸۳:
۲۰۳		نام لاج
		فصل مشترک ملی گرایی قومی و تاکتیک های قدرت مردم در کشورهای حوزه دریای بالیک: مارک آر.
۲۲۱		بیسینگر
۲۳۷		تظاهرات ۱۹۸۹ در میدان تیانانمن و فراتر، پژواک صدای گاندی: مرل گولدمن
		مقاومت مدنی و جامعه مدنی، درس هایی از فروپاشی جمهوری دموکراتیک آلمان در ۱۹۸۹: چارلز-
۲۵۱		اس مایر
۲۶۹		حدود احتیاط: مقاومت مدنی در کوزوو (۹۸-۱۹۹۰): هوارد کلارک
۲۸۷		جامعه مدنی در برابر اسلو بودان میلوشوویچ، صربستان ۲۰۰۰-۱۹۹۱: ایوان وجودا
۳۰۹		انقلاب رز سال ۲۰۰۳ در گرجستان، اجبار تغییر مسالمت آمیز: استفان جونز

ث □ مقاومت مدنی و سیاست قدرت، تجربه کنش بدون خشونت از گاندی تا به امروز

۲۷ انقلاب نارنجی سال ۲۰۰۴ اوکراین: تناقض‌های مذاکره: اندرو ویلسون

۴۷ نویت راهبان، برمه ۲۰۰۷: کریستینا فینک

۶۳ یک قرن مقاومت مدنی: برخی درس‌ها و پرسش‌ها: تیموتی گارتن آش

www.ketab.ir

مقدمه مترجمان

مقاومت مدنی یکی از ابعاد مهم و رو به رشد سیاست بین‌الملل در نیم‌قرن گذشته است؛ به عنوان نمونه، جنبش حقوق مدنی آمریکا و چکسلاواکی در دهه ۶۰ میلادی تا «انقلاب رنگین» در اروپای شرقی و جنبش «مانک‌ها» در دهه ۲۰۰۰ میلادی و اخیراً جنبش‌ها و انقلاب‌های غیرخشونت‌آمیز عربی در غرب آسیا و شمال آفریقا می‌باشد. بدیهی است پدیده «عدم خشونت» نیازمند مطالعاتی بیشتر از گذشته بوده و باید به شکل مطالعات تطبیقی روابط بین‌الملل، علوم سیاسی و تاریخ معاصر مورد مطالعه قرار گیرد. نویسندگان این کتاب، تلاش وافر برای ارائه درک صحیحی از این پدیده نموده‌اند. از سوی دیگر، تحلیل و فهم انقلاب اسلامی ایران در چارچوب مفاهیم و نظریه‌های عدم خشونت رویکرد جدیدی است که خود، نمای ادبیات عدم خشونت را صدچندان می‌کند، چرا که انقلاب اسلامی ایران بی‌شک جنبش مردمی، نهادهای، نظهور در قرن حاضر می‌باشد. انقلابی غایت‌گرا، آرمان‌گرا، اسلام‌گرا و عالم‌گیر و جهان‌شمول و بی‌امیر در جهان اسلام که به رهبری امام خمینی (ره) هدایت گردید. این جنبش فراگیر مردمی و ضد ستم و بی‌عدالتی، تحولی شگرف در عرصه روابط بین‌الملل و در معادلات سیاسی دولتهای جهان پدید آورد. رهبر این جنبش، انقلابی را بنیان نهاد که پسان تیغی دو لبه، همزمان علیه کمونیسم و کاپیتالیسم به کار گرفته شد. در این رهگذر، علاوه بر اهتمام به حاکمیت آرمانها و ارزشهای مذهبی، از هیچ کوششی برای تحقق جنبه‌های آزادیخواهانه و استقلال طلبانه نهضت فروگذار ننمود و بدین ترتیب جنبش به نهضت و نهضت به صورت انقلابی پیروز به عنوان وسیله‌ای برای تحقق جمهوری اسلامی قرار گرفت.

فقدان ادبیات مرتبط در زبان فارسی ما را بر آن داشت تا این اثر علمی را ترجمه و در اختیار جامعه دانشگاهی قرار دهیم. این کتاب شامل نوزده مطالعه موردی تاریخی است که مقاومت مدنی در آنها نقش مهمی را ایفا کرده است. هر فصل از کتاب را یک نویسنده با روش خاص خود و دیدگاه‌های منحصر به فرد خود مطرح کرده است. در حقیقت این فصول بخشی از پاسخ به ۱۷ سؤالی است که نویسنده در ابتدای پروژه تحقیقاتی خود در این رابطه طرح کرده است. این سوالات توجه کتاب را به این مسئله که مقاومت مدنی نقش تاریخی مهمی را ایفا کرده است جلب می‌نماید. به نظر می‌رسد این کتاب مهم‌ترین اثر مکتوب انتشارات دانشگاه آکسفورد در حوزه «مقاومت مدنی و سیاست قدر» باشد.

عباس تاجیک

حشمت‌السادات معینی‌فر

دانشجوی دکتری دانشکده حقوق و علوم سیاسی،

دانشیار دانشکده مطالعات جهان،

دانشگاه تهران

دانشگاه تهران